

„Soča“ izhaja vsak petek in velja
a pošto prejmana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „po
slanicah“ se plačuje za navadno tristop
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po
10 soldov v Gorici v tobakarnici v go-
sposki ulici blizu „treh kron“. —
v Trstu v tobakarnici „Via della sa-
serna 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo
uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Mu-
nicipio v Kalistravi hiši III. nadstr. naroč-
nina pa opravištvu „Soče“ v Gorici
„Via scuole“ h. št. 429, II. nadstr.

Rokopisi s; ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankuj jo. — Delalcem
in drugim nepremožnim se naročnina
zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Grof Coronini-jev govor.

(Dalje.)

Če obrnemo oči od zunanjšega položaja na zno-
tranji državni položaj, ne odpira se nam tolaživen po-
gled.

Dualizem je po mojih mislih ena naj-
nesrečnejših uravnav. kar se jih je moglo
znajti; nema ne krvi ne kosti, ni ne cen-
tralizem ne federalizem in menda ne za
družega, nego da združuje napake obeh
teh dveh sistemov. Njegov aparat opravlja tako
slabo, da ne more slabše. Dve leti se vže pretresa-
va, kako bi se ponovile v poravnavi z Ogersko neka-
tere točke, ki se imajo vsako toliko pregledavati; pa
ni bilo mogoče, stvar o pravem času dognati in tre-
balo je določiti provizorij; pa Bog ve, ali se bo mo-
gla silno zmedena zadeva v treh mesecih provizorija
konečno rešiti. Od tod prihaja, da vladi nemati časa
tako vladati, kakor bi morale; postavodajni zbori pa,
mesto da bi v kratkih sesijah izvrševali svojo nadgled-
no pravico, vgotovili proračune ter sklenili kako ne-
obhodno potrebna postava, zborujejo skoro celo leto
in vladi in parlamenta v obeh državnih straneh se ne
pečajo z drugim, nego kako bi se z drugo stranjo
pogodile, kar gotovo ne more biti njih edin in pravi
namen.

Toda dualizem obstoji postavno in se mora te-
daj spoštovati, le da se po postavnem potu lahko pre-
uravna ali popravi.

Na drugi strani pa ima stalnost državnih usta-
nov toliko veljave, da bi gotovo ne zgubili mnogo be-
sedi, ako bi šlo samo za to, da se dotične določbe le
ponové in ne tudi spremené.

V tem primerljaji bi bili morali samo kaj pre-
skrbeti zaradi banke, koje privilegij je nehal kon-
cem preteklega leta. K nesreči je zadobila stvar po-
litično barvo, dasi je čisto gospodarskega pomena in
dasi ni v tem oziru mej našimi in ogerskimi intere-
si nobene prave navskrižnosti.

Skupnemu interesu ugaja, da ostane ta velik kre-
ditni zavod trdno v temeljen in dobro oskrbovan, da
zadestuje kolikor mogoče trgovskim potrebam, da vla-
da na-nj preveč ne upliva in posebno, da ne dela no-
bene zlorabe s tem, da bi mu posojala tiste zneske,

ki so odmenjeni javnemu prometu, ali da služijo v za-
ložbo bankinih nakazov.

Žalibog so se v nagodbeni zadevi naredile velike
napake in menim, da mi ne bo težko razložiti, od
kod izvirajo.

Nasledki osodepolne finančne krize leta 1873, ki
se še vedno širi, so zadeli tudi razne velike obrtnije,
katerim ni bilo mogoče, da bi se bile iz splošne ne-
zgode neškodovane izvlekle.

Ko so videli veliki obrtniki, da se ni vlada loti-
la pravih sredstev, s katerimi bi krizi v okom pri-
šla, zlasti da je najela posojilo 80 milijonov, katera
svota se je porabila deloma za take železnice, katere
se ne bodo lahko vzdrževale, deloma se je pa razpo-
sodila posameznim društvom, ali posameznim, poseb-
no protežiranim obrtnijskim podvzetjem, — začeli so
ti veliki obrtniki prositi, naj se tudi v njih korist kaj
preskrbi, obdolževaje obstoječo colno tarifo, da je ona
kriva njih izgub, dasiravno so poprej pri isti tarifi
dobro zhajali in se je za časa nje obstoja mnogo novih
obrtijskih podjetij ustanovilo.

Da je njih obdolževanje prazno in da obrtnija,
ako jo vodijo krepke in razumne moči, ne potrebuje
niti zahteva protekcijonizma, za to imamo pred očmi
najjasnejše dokaze. Z velikimi pripomočki, katere ima-
jo veliki obrtniki v rokah, začela se je bila na obšir-
ni podlagi prav močna protekcijska agitacija; na če-
lu so ji stale velike obrtnije z volnenim blagom na
Češkem, velike bombazne pr. dilnice in barvo-tiskarne
na Češkem in v Spodnji Avstriji.

Njih lastniki so uplivni mej ljudstvom in v par-
lamentu in ministerstvo je žalibog menilo, da se mo-
ra njih pritisku vdati.

Sklenilo se je, da se ne ponové colne pogodbe
sé sosednimi državami, da bi se tako začela bolj pro-
tekcijnska trgovska politika; toda za to je trebalo pri-
voljenja od ogerske strani. Ogersko je pa pred vsem
kmetijska dežela in za to ji je veliko več na tem, da
varuje použivance obrtnijskih izdelkov nego izdeloval-
ce ali fabrikante; Ogersko je tedaj privolilo s pogo-
jem, da se ono primerno odškoduje.

Ministerstvo se je zopet vdalo dovolivši to od-
škodbo deloma s tem, da je naredilo neke politične
koncesije za stran banke, katere niso brez nevarnosti
za redno njegovo opravilstvo in pa materialne konces-
ije, ki so izražene v predlogu, da bi se prenarodila

postava, katera določuje, koliko ima donošati vsaka
državna polovica v založbo skupnih državnih stroškov;
slednjič je koncediralo tudi nekoliko sprememb v novi
colni, tako imenovani avtonomni tarifi, ki izadevajo
razno užitno blago, kakor kavo, riž, petrolej l. dr.
Minister Tisza je preračunal, da se Ogrsko s tem za
kake 4 milijone okoristi.

In cislajtansko prebivalstvo bi moralo več pre-
potrebne blaga draže plačevati, da se zložijo ti 4
miljoni za Ogersko in da bodo imeli več dobilke po-
samezni veliki obrtniki in kdor je od njih odvisen.
Menim, da z ozirom na to, kar sem do zdaj razložil,
je opozicija proti nagodbi z Ogersko, kakoršno je mi-
nisterstvo predlagalo, zadostno opravičena. Ker že o
tej stvari govorim, naj omenim, da vprašanje, ali gre
posojilo 80 milijonov, ki je bilo sklenjeno l. 1867 z
nacionalno banko, samo na naš račun, kakor zahte-
vajo Ogrji, ali na račun cele države, kakor trdimo mi,
nema velike praktične važnosti, ker ne pride menda
nikdar do tega, da bi se ta denar povračal; tudi naj
omenim, da ste bili postavi zaradi izdelavanja slad-
korja in zaradi spiritov silno potrebni, ker niso po-
prejšnje postave več zadostovale.

Naj dalje še dostavim, da je Ogrsko vedno tr-
dilo, da je škojeno po Joločbah, katere uravnavajo
povračilo zneskov plačnih za sladkor in žganja, kedar
se prevažajo čez državne meje; kajti dotične davčline
gredo v korist budgetov posameznih dežel, tedaj po-
sebnó Cislajtanije, mej tem ko se povračila, katera o-
pravljajo colni uradi, vračunajo v skupnem budgetu.

Toda ozirati ne je na vse določbe v njihovi zvezi,
po katerih so uravnavani doneski za skupni budget in
ker se ni še Ogerskemu posrečilo, da bi dokazalo, da
je v obče in po neopravičenem načinu preobloženo,
treba se nam je za zdaj držati obstoječih določb, ka-
tere nam je Ogersko leta 1867 tako rekoč narekavalo,
da si bi se ne ustavljali, poravnati dejansko krivico,
ako bi jo poznali. Konec prih.

Vojna poročila.

Poročila z raznih bojišč so čedalje ugodnejša
slovanskemu orožju. Vkljub hudi zimi, vkljub viharjem,
poledci in zametom, vkljub povsod pretrganim ko-

LISTEK.

O stanji žensk pri raznih narodih.)

(Piše France F.)

(Dalje.)

Kakor sploh po vseh izhodnih deželah, tako je
tudi pri Serbo-Hrovatih žena moževa robinja. To ve-
lja se ve, da le o priprostem, kmečkem ljudstvu, ki
živi daleč od omikanih mest. Zlasti pomilovanja vred-
no se nam zdi stanje Černogork. (Prim: „Žene u
Crnoj Gori“, Vienac 1877, broj 46, stran 807).

Černogorci se ženijo sé 17. ali 18. letom in jem-
ljejo 13—14 letna dekleta. Tudi sedanji knez Niko-
la se je bil oženil z devetnajstim letom in vzel tri-
najstletno kneginjo. Ta zgodnja ženitev ima gotovo
svojo dobro stran, ker ljudje ne zabredejo v pregre-
šno življenje. Zato pa Černogorci dolgo žive in ima-
jo obilo otrok, kar je za tako junaški narod koristno.

Černogorec je junak, ki nosi orožje, in se ne pe-
ča z nikakim delom, razen če je treba knezu roboti-
ti. On nič družega ne dela, kakor je, pije, puši lu-
lo, razgovarja se o junaštvu in spi. Delo je Černo-
gorcu sramotno, kakor nekdanj nemškim vitezom. Na-
sproti pa mora vsa hišna in poljska opravila žena iz-
verševati. Ona pripravlja jedi, spravlja po hiši, šiva,
veze, plete, prede, tke itd. Ona hodi po vodo, v mlin,
po derva, na somenj in nosi jako težka bremena na

herbtu. V tem ko žena derva in druge domače izdel-
ke na tržišče v Kotor prenaša, sprehaja se mož zra-
ven nje, derži puško na rami in prepeva.

Černogorec ne pokaže nikoli svoje žene ali hče-
re tujcu, tudi če je vojvoda ne. Če slučajno zraven
pride, izgovarja se Černogorec: „oprosti, to mi je že-
na!“ Ko bi kdo v Černigori se svojo ženo na spre-
hod šel, smijali bi se mu vsi. To bi bilo za Černo-
gorca nejunaško, sramotno. Sedanji knez hoče milej-
še navade v svoji deželici vpeljati in zato se večkrat
javno kaže s kneginjo. Ali tudi njemu se Černogorci
posmehujejo. V Cetinji nikoli ne zapaziš na ulici žen-
ske, razen če breme nese, ali po opravkih kam gre.
Samo ob nedeljah gredo skupno v cerkev in kažejo
svojo pisano obleko.

Kedar se rodi Černogorcu možko dete, tedaj nij
radosti ne konca, ne kraja, ker hiša in vse pleme se
je pomnožilo za enega junaka. Kedar se pa hči rodi,
takrat se to nikomu še omenja ne. Moogokrat se zgo-
di tudi, da odidejo žene pred porodom v gore in da
ondi čakajo svoje ure. Če porodé fantiča, vernejo se
polne veselja h kočji, če pa rodijo deklico, ostanejo
toliko časa v gori, da se mož doma potolaži in poza-
bi svojo nevoljo.

Lahko razumemo torej, da Černogorke jako spo-
štujejo možke. Trudijo se za svoje junake in se z nji-
mi ponašajo. Ti pa je zato ne spoštujejo, temveč še
celo prezirajo. Najbolj ljubi Černogorka svojega bra-
ta. Spoštuje ga bolj, kakor očeta, moža ali sestro.
Pa tudi brat je ponosen na svojo sestro. V bratu ima
Černogorka edinega zagovornika in branitelja. Njemu

potoži vse svoje težave, on jo osveta (maščuje), če
se jej kaka krivica zgodi.

Iz tega si lahko razlagamo, zakaj si velijo Jugo-
slovanke izmed junakov pobratima, če nimajo rodne-
ga brata. Pobratim sprejme vse dolžnosti do pose-
stre, kakor pravi brat do sestree. Ta zveza je naj-
svetejša, sklenjena navadno v cerkvi v pričó popa in
na kako nemoralno razmero pri tem se ne da niti
misliti.

Černogorka ne spoštuje le svojega moža, nego
sploh vsakega možkega, tako da mu roko poljubi, če
ga na poti sreča. Če nese slučajno breme po potu,
po katerem gre več možkih, tedaj odloži breme na
stran in ponižno pristopi, ter poljubi vsakemu zapo-
redoma roko. In to dela Černogorka ne le dokler je
dekle, nego tudi kedar se postara; ne le kot neve-
sta, nego tudi kot vdova.

Černogorka je tako udana svojemu možu, da ga
celo na boj spremlja. Za junaki gredo ženske in jim
donašajo živeža ter streliva. K soteskam znašajo ka-
menje, da ga potem z višine na sovraga spusté. Celó
v bojne verste se upajo. Tukaj nabijajo možu ali bra-
tu puško in če on pada stopijo tudi na njegovo me-
sto ter ga osveto.

Motili bi se pa, ko bi mislili, da Černogorka ču-
ti svoje ponižanje, da jo boli, ker vidi, da je mož-
eva robinja. Temu nij tako! Ona je že od mladosti
tega svojega stanja navajena in ko bi drugače bilo,
zdelo bi se ji smešno in sramotno. Smijala bi se
ona, ko bi začel mož delati ali bremena nositi, kakor
se pri nas smejejo, če vidimo možkega prestati ali plesti.

munikacijam, prekoračili so naši junaški bratje najvišje balkanske prelaze ter prodirajo zdaj povsod zmogljivo v srce turške carevine. Hrabra generala Gurko in Badecki sta prišla vsak od svoje strani neznatoma preplasila Turke v svojih vterjenih pozicijah pri Sipki, ter vjela 41 bataljonov pešcev, 8 baterij in en polk konjice skupaj 28 tisoč mož z orožjem in živim vred, kolikor so ga imeli.

Pozneje so Rusi zaporedoma vzeli Bazardžik, Hitman, Mečko, Klissuro, in druge kraje, tako da je zdaj cesta od Niša, katera trdnjava se je z vsem, kar je notri bilo, na milost in nemilost Srbom vdala, do Filipopolji v rusko-srbskih rokah.

Tudi veliki knez Nikolaj je šel preteklo nedeljo čez Balkan in je bil v Gabrovem navdušeno sprejet. Armadi Gurkova in Badecki-jeva marširati proti Adrianopolji; njima so se pridružili tudi Srbi pod Horvatovičem. Včerajšnji listi so prinesli vest iz Carigrada, da so se združene vojske pri Filipopolji sprejele s Turki pod Soliman-pašo. Mogoče, a turškim virom ni ničesa verjeti. — Vse kaže, da je polumesecu odklenkalo, ker nema več vojsk, da bi ga branilo, da bi ustavile mogočnega medveda na svojem potu — v Carigrad.

Vrli Rumenci oblegajo trdnjavo Vidin, katero od vseh strani obstreljavajo, tudi iz Kalafata. 15. so poskušali Turki prodreti iz trdnjave, pa so se po večurnem hudem boju zopet vrnili za zidovje.

Turško vojno brodovje, ki je ves čas vojne počivalo, zabava se zdaj, ko se Turcija na suhem uže akoro utaplja, s tem, da obstreljava mala ruska mesta ob obali. 14. t. m. so turški monitorji bombardirali Anapo in Feodozijo. V Anapi je poškodovana cerkev in nekoliko poslopij, en mož je ubit. V Feodoziji je 10 hiš razdejanih, nekaj vojakov in prebivalcev ranjenih. Pri sklepanju mira pridejo tudi te zabave v resni poštev in gotovo bodo Rusi tirjali obilo odškodbo.

Knez Nikola je 12. t. m. mej živioklici navdušene vojske in naroda v Bar jezidil. Ogledal je ujetno turško posadko, hvalil njeno junaško branitev in segel poveljniku Ibrahimu begu v roko. Potem je ogledal knez mnogoštevilne ranjenike in bolnike, katere je izročil v oskrbstvo črnogorskega rudečega križa ter je dal konj za njih prenos nabaviti. Trdnjava je akoro razdejana. Citadelo sta zasedla dva črnogorska bataljona pod poveljništvom vojvode Vrbice, ki je obleganje vodil. Črnogorci so v njej priplenili 15 kanonov, obilo orožja in 800 ton smodnika in veliko zalogo živeža. Ujetih je 1400 vojakov, 200 ranjenikov in 4000 prebivalcev. 14. t. m. je knez Nikola sé svojo vojsko marširal proti Skadru. (Skutari). To mesto leži tri milje od morja, s katerim je pa zvezano z reko Bojano. Poleg mesta je rib bogato skadersko jezero, 5 milj dolgo, poldrugo široko. To mesto šteje nad 20.000 prebivalcev in je bogato. Velik dobiček bi bilo Črnogorcem.

Ločnik, njegova narodnost in njegov župnik.

(Konec).

Domače ljudstvo priznava v obče pravičnost, da se enkrat na mesec tudi Slovencem v njihovem jeziku pridiguje in se nad tem tim manje spodtika, ker je mnogo tudi uže pofurlančenih sosedov, kateri slovensko besedo še vedno zadosta dobro razumejo. Le prav malo je takih, — štel bi jih lahko na prste, — kateri so se slavne furlanske kulture uže ta-

Tudi ne smemo misliti, da je žena vsled tega ponižanega stanja možu le igrača, kakor se to pogosto nahaja v civilizovanih zapadnih deželah. Da bi kedo svojo ženo dražil, ali tepel ali kako drugače mučil, to se v Černigori ne more pripetiti. Najramotnejše bi bilo za Črnogorca, ko bi vzdignil roko zoper ženo, ki nima orožja in se ne more braniti. Kedar se Črnogorec boji, da bi ga znal sovražnik skrivoma zalotiti, tedaj pošlje svojo ženo in nič se jej ne zgodi. Ako kedo na možkega s pušo nameri, zadosti je, da se ta za ženo skriva in nič se mu ne zgodi.

Črnogorka sme torej po vsi deželi prosto hoditi in nič se jej nij bati. Brez skerbi se zaupa vsakemu, tudi tujcu. V Černigori nij nevarnosti, da bi se kedo zoper sramežljivost pregrešil. Ravno tako se tudi ne najde nikjer nobene razuzdane ženske.

Ako bi se kdo zoper žensko nespodobno obnašal, začne ga ta zmerjati in gerđiti. Tedaj pa se možki potuhne in zbeži, tako da se niti ne ozre nazaj. Ker največa gramota bi bila za moža, ko bi kedo slišal, kako ga žena psuje.

Ker morajo Črnogorka veliko delati in terpeti, zato se ne nahaja med njimi nobene lepote. Možje so navadno lepi, krepko zrasteni; pohabljen Črnogorec je redka izjema. Ali Črnogorka so večidel majhne zgate, debeljušne in čokaste, zraven pa jako močne. S tridesetim letom so že starke in kmalu postanejo zoperne. Da pri takih razmerah nij mogoče misliti na zaljubljeno življenje v našem pomenu, to je očitno.

(Dalje.)

ko nalezli, da jih kar groza stresa, kedar slišijo kako slovensko besedo—in mej temi se odlikujejo posebno nekateri renegatje — briske korenine. Popraševal sem prav nepristranske ljudi, ali je res občinstvo godrnjalo, ko je slišalo slovensko pridigovati in ali je res demonstrativno iz cerkve šlo ter pustilo gospoda dekana klopem oznanjati božjo besedo — in zvedel sem, da se gospod „kmetič“ debelo laže. — Neki trije ali štirje iz vrste ravno omenjenih renegatov so se res slovenski pridigi rogali ter so iz cerkve bežali; a tem naj gospod župnik govori po slovensko, furlansko ali kitajsko — je uže vse eno, njim ne gre niti skozi eno uho notri, da bi moglo skozi drugo vun, ker se navadno skozi duri zmolznejajo, kedar odpre duhovnik evangelijsko knjigo. Sicer pa ta fletna trojica ali četvorica še ni—občinstvo. — Nasprotno so mi pravili, da zbira slovenska pridiga vselej obilo množico, večkrat da je prav glava pri glavi v cerkvi. In kaj dokazuje to, kaj menite gospod Rusticus?

Zdaj pa moram govoriti še o najhujši zatožbi, katero je Isončev „kmetič“ proti v. č. gosp. župniku-dekanu med svet zabrusil. Gospod dekan vpisuje rodbinska imena v krstne in ženitvanjske knjige drugače, nego jih je njegov prednik vpisaval: V knjigah preteklih let in sicer ravno iz dobe r. dekana Ivančiča, nahajamo n. pr. furlanska imena čiste korenine kakor: Rosig, Clanscig, Janzig, Zottig, Persig, Cumar, Leupusig, Zuzig, Medvestig, Crassaviz, Primosig, i. dr. Sedanji župnik pa pači vsa ta imena v svoji poslovenizovalni strasti tako-le: Rožič, Klanšček, Jancič, Čotič, Persič, Humar, Levpušček, Cucič, Medvejšček, Kratevec, Primožič itd. in čuje, celo starodavno, pošteno furlansko ime Cooss drznil si je posloveniti v Kos, kakor bi se spodobilo dajati ljudem tija imena. Ej, gospod dekan, to diši po Darwinizmu, in ta se vendar ne strinja s katoliško vero! Za Boga, ponehajte tedaj, da ne zabredete v krivo vero in da Vas na vse zadnje ne odstavijo „a divinis.“ Dalje pa pomislite dobro, v kako nevarnost pripravljate po svojem lahkomišelnem ravnanju uboge farane. Mari bi lahko ne umerl enemu ali drugemu kak bogat stric v daljni Ameriki ter ma zapustil Bog ve koliko milijonov? A kedar bi sodnija zahtevala dokaz dedičeve istinosti, pride nenadoma na dan, da se je bogat stric pisal Cooss, mej tem ko je ime dozdevnega nječaka v krstni knjigi popačeno v Kos-a. Kakšni prepiri, kolike zadrege nastanejo lahko iz tega! In če splavajo nesrečnemu dediču milijoni po vodi, komu ostanejo na duši? Ne, ne! gospod župnik, ne nakopavajte si brez potrebe tolike odgovornosti na ramena, mariveč streznite se iz svoje pogubljive strasti, dokler ne bo prepozno.

Vi hočete kaj ugovarjati? Čujmo tedaj, kako se opravičite!

„Imena, katera ste poprej menda v šali kot furlanska navéli, niso se vedno tako pisala, kakor jih je pisal moj prednik v. č. gosp. Ivančič; glejte, tu so zapisi vrliga njegovega prednika, Stibiela, tu bere: Roshizh, Jancizh, Medvejšzhik, Paushizh itd. in če pogledate v knjige starejše dobe, najdete sicer marsikatero napačno vpisano ime, a v obče vendar niso tako spakovana, kakor v knjigah zadnjih let—ampak so tako pisana, kakor so takrat Slovenci pisali. Saj to vam je vendar znano, da so črke č, ž, š še le iz novejše dobe!“

Pogledam in se prepričam: resnično je tako, tudi predniki Ivančičevi so ločniška rodbinska imena slovenske korenine večinoma prav, to je po takratni pisavi slovensko pisali in še le v novejši dobi so se začela pačiti. Pofurlančene rodbine se za to niso brigale in se tudi ne bodo; kajti kaj je kmetu mari, kateri sam brati in pisati ne zna, ali ga pišeš Cozianzig ali Kocijančič, Cooss ali Kos, posebno pa takemu kmetu, ki se je v svoji in svojih prednikov nezavednosti poptujčil, tako da se njegovo rodbinsko ime ne vjema več z jezikom, kojega zdaj govori? A ravno ker se neveden kmet za to ne briga, morajo pa duhovniki skrbeti, da se ohranijo rodbinska imena čista in nepokvarjena in v ta namen je neobhodno potrebno, da jih prav vpisujejo v krstne in druge svoje knjige.

Da so vsa zgoraj navedena imena slovanska, tega ne more noben omikan človek vtajiti; da so se v Stibieli dobi in poprej po takratni pisavi večinoma prav vpisavala v farne knjige, tega se pa gosp. „kmetič“ lahko prepriča iz dotičnih knjig v farnem uradu, katere mu v. č. gosp. dekan gotovo enako uljudno razgrne, kakor jih je meni, ko sem ga spodobno za to prosil. In kaj po vsem tem?

Dokazali smo uže v začetku, da je bil Ločnik še pred nedavnim časom slovenska vas; rodbinska imena velike večine ločniških družin potrjujejo ta dokaz in izpodbijajo vsak mogoč ugovor. Če so se pa prebivalci pofurlančili, menite da se morajo ali da se morejo tudi njih rodbinska imena? Kratko nikar! Na Krauskem, slovenskem Stajerskem in tudi v slovenskem delu naše grofije ne maujka rodbin italijanske izvirnosti, ki so se pa v teku časa poslovenili n. pr. Costa, Linassi, Perozzi, Pagliaruzzi, Cazzafura in toliko drugih; to so zdaj znane slovenske družine, a njih imena ostanejo italijanska in nikomur ne pride na misel, da bi jih v slovenska popačil. Na Kranj-

skem in Goriškem imamo pa tudi cele vasi, kojih prvi naselniki so bili švabski kolonisti — pa so se s časoma asimilirali sé slovenskim elementom tako, da je sedanji rod popolnoma slovenski. Kaj za to? Rodbinska imena v takih vaseh so ostala nemška: Daxkoberlerji so ostali Daxkoberlerji, Winkler-ji so ostali Winkler-ji in ostanejo, dokler ne izmerjo dotične rodline.

Ali ni po vsem tem prav in pravično, da se tudi Ločnizanom ohranijo stara rodbinska imena čista in nepokvarjena? Ali lomi v. č. gospoda dekana za-ares „smania slovenizatrice“, ko slovanska rodbinska imena pravilno piše, tako piše, kakor so je pisali prvi njih nositelji? Gospod „Rusticus“ vrzite vsaj trenutek časa svojo kmečko nevednost na stran in odgovorite kot omikanec in vsaj enkrat v svojem življenju tako, kakor mislite in ne kakor želite.

Slednjič naj omenimo—pa le mimogredé—še zadnje velike progrehe, koje se obdolžuje v. č. gospod župnik-dekan, in ta je, da si prizadeva vesti slovenski jezik tudi v ločniško šolo, da je bil v ta namen uže pri c. k. okrajnem glavarstvu v Gorici, kateremu se vtegne ločniška občina v kratkem pridružiti in da je tam prav gorko priporočal svoj načrt. Koliko bedarij v malih besedah! Pa kaj hočemo? „Rusticus“ je rusticus, boren kmetič; njemu so šolske postave deveta briga in tedaj ne more vedeti, koliko upliva more imeti župnik in koliko glavarstvo na učni jezik katere koli ljudske šole.—Da bi prišel Ločnik pod goriški polit. okraj — to je uže dolgoletna splešna želja tamošnjega prebivalstva, želja, koja je občinsko zastopstvo vže v raznih prošnjah do deželnega zbora in do namestništva izrazilo, ki je pa pri vsem tem do zdaj še vedno „pium desiderium“ ostala. Dokler se pa ta želja ne izpolni, roma gosp. župnik lahko vsak dan v Gorico, ne samo k nekompetentnemu glavarstvu, ampak tudi k pristojnemu okrajnemu šolskemu svetu — pa bo le zastoj podplate brusil. Sicer poznamo gosp. dekana za vrlo zvedenega moža in smo več ko prepričani, da ga „kmetič“ evo smešno sumničenje čisto nič ne zadeva. Razburjena fantazija obrazi našemu R-u meglene slovanske strahove v zrak in po njih udriha, kar more, prav kakor nekdanj Don Quixote, ko se je boril z veternikom. Ni čuda, turški strah je šinil našim Isonziancem v kosti in v možjane in „rusticus“ ima sicer trdnejše kosti — pa mehkejše možjane od drugih.

Kl.

Dopisi.

Iz Solkana 15. januarija. (Izv. dopis) — Praznovanje desetletnega obstanka naše čitalnice. Volite v novega župana. —

Beseda v proslavljenju desetletnega čitalničnega obstanka se je versila v nedeljo večer prav dostojno. Pokanje možnarjev začelo se je precej popoldne razlegati in odmevalo je pozno v noč po Solkanski dolini. Ob 6. uri začela se je veselica v lepo in okusno okinčani, jako prostorni dvorani gosp. Rupnika. Kljub veliki burji počastilo nas je bilo lepo število odličnih gostov iz Gorice. Tudi Solkancev je bilo obilo navzočnih. Ali pogrešali smo kmetovskega ljudstva. Take veselice na deželi imajo v prvi versti namen, da izbujajo in navdušujejo naše priprosto ljudstvo in da skušajc obzor njegovega mišljenja razširiti. Na to naj osnovatelji veselice prihodnjič bolj pazijo.

Vse točke programa so se redno in v občno zadovoljnost versile. Zlasti lepo sestavljen je bil govor gosp. predsednika visokoč. I. Godniča. Opomnim naj samo v obče, da ti se morali govorniki v čitalnicah na kmetih bolje ozirati na manj izobražene poslušalce, na kmete in rokodelce, nego na omikance.

Tudi zastran petja naj smem izreči svoje mnenje, — in to, kar sem v tem oziru zapazil v Solkanu, to isto se godi pri besedah tudi drugod n. pr. v Dornbergu, Černičah. Kvískem i. t. d. da zbira namreč pretežavne, preumetne pesmi, za kojih gladko izvršitev treba večega števila spretnih moči. Saj imamo Slovenci toliko prelepih, laže zloženih pesmi; in naše narodne, katere so nam nabrali M. Vilhar, Kocjančič in drugi, mari niso naš naroden zaklad s kojim se smemo Slovenci pri vsaki priliki, posebno pa pri narodnih slavnostih ponašati? Pomislite in storite, kar vam drago, jaz sem hotel samo svoje osebno mnenje izraziti.

Igra se je morala iz programa izpustiti, ker je večino igralcev zadeja nenadoma nesreča v rodbini. Po besedi je bil ples, kojega se je lep venec plesalcev udeležil.

Tako smo praznovali prav dostojno prvo desetletnico v nadi, da nam bode mogoče še mnogo, mnogo dostojnejših in veselejših praznovati.

14. t. m. je bila pri nas volitev novega župana. Izvoljen je bil skoro enoglasno obče spoštovani in priljubljeni g. Anton Mozetič. Zvečer so se zbrali solkanski pevci in drugi fantje sé zastavo in svetilnicami pred stanovanjem novoizvoljenca, ki je bil med tem občinske starešine na kozarec rebule povabil. Ko so bili pevci nekaj slovenskih pesnij zapeli,

povabil je g. župan tudi te na gostijo. Tako smo tudi ta večer prav veselo sklenili in slednjič še prostovoljno odstoplega starega župana na dom spremili.

Novemu županu polagamo na serce, naj vredno posnema svoja dva prednika in posebno na to gleda, da se narodna zavest in red v našem Solkanu ohranita.

Iz Trsta, 15. jan. (Izv. dop.) (Viktor Emanuel kot predmet za demonstracije.) V sredo zvečer prišla je v Trst vest, da je kralj italijanski, Viktor Emanuel, umrl; to zvedeti in demonstracije osnovati, bila je reč enega hipa glavnih faktorjev lista „Indipendente“ (mu pravijo tudi Impertinente). Tisti večer je bila tudi seja našega starešinstva in ko je bila najvažnejša debata o proračunu, privrejo nekateri agenti provocateurs, večinoma židje, na galerijo mestne dvorane in začnejo glasno vpiti: „chiudere per la morte di Vittorio Emanuele“. Župan prosi za mir. Sunder nadaljuje. L o z e r interpeluje, ali ni tukaj nobenega, ki varuje čast Trsta. Na to govori Hermet proti občinstvu obrnjen in poudarja, da je pred vsem dolžnost; mestni očetje morajo mirno resiti proračun in dolžnost občinstva je, da jih ne moti pri spolnovanji te važne dolžnosti, v tem jih ne sme niti smrt velikega kralja V. E. motiti, akopram ima kralj V. E. največi zasluge za naš narod. (Hermet je Armenec; torej bi bil V. E. morda primoral ruskega cara, da osvobodi Armence turškega jarma). Hermet razumi svoje delo, on je mojstersko porabil priliko, da je v javni seji še celó mej grajanje upel himno na ranjkega italijanskega kralja in posredno zadovolil tudi naše čez mejo ški-leče Italijanci. Po Hermetu oglasi se še Vidakovich (rojen Slovan, pa hud lahon) in predlaga konec seje, češ da so duhovi preveč razburjeni. Galeria odgovarja z gromovitim „Evviva Vidacovich“ in župan sklene sejo. Na ta način je torej obveljalo, kar so zahtevali večinoma židje na galeriji.

Ko se je to godilo v mestni palači, zbralo se je uže par stotina Italijancev in plačenih nerodoljubov pred mestno palačo, a policija je bila hitro pri rokah in je hitro razpabila vso druhal. Še tisti večer pa se podajo demonstrantje k ravnateljem vseh gledališč in delajo presijo na nje, da odpovedó uže naznanjene predstave, kar se je tudi zgodilo; a policija jim je žugala s kaznijo in ravnateljji bili so v največi zadregi. Kaj se zmislijo zdaj naši Italijanci? Tečejo do vseh igralcev, pevcev, plešalcev itd. in ves ta personal, ki šteje mnogo čez 100 oseb, naznani dot. ravnateljem, da zbog bolezní ne more igrati. Ker igralcev nij bilo, morala so ostati zaprta vsa gledališča v sredo, četrtek in petek zvečer. „Adria“ in „Triester-Zeit.“ sicer pišete, da igralci niso zato igrali, ker so italijanski podaniki, a ta uzrok nij resničen in tudi ne dostigne namena uradnih listov, kateri imajo povelje, vse te sicer res ne posebno nevarne demonstracije ignorirati; italijanski igralci v Avstriji nemajo pravice, siliti avstrijske podanike, da žalujejo po ital. kralju, to nas uči navadna konvencija ne gledé na mednarodno pravo. Še tisti večer so hoteli rogovileži prisiliti tudi vse štacuuarje, da zaprejo svoje lokale; en par se jih je vdalo, večina pa nij hotela vdati se teroristom in tako so ostale prodajalnice odprte.

Drugo jutro v četrtek je visela pri italijanskem konzulatu ital. zastava povita v flor in nekoliko židov je stražilo pred konzulatom ter od mimogredóčih mirnih ljudi zahtevalo, da se odkrivajo pred omenjeno zastavo. Ti Geslerji so naleteli tudi na en par Tellov, ki nijso hoteli malikovati ter so namesto komplimentov židom pomerili zausnico in eden je takega žida, nekega T. izročil celo policiji, katera ga je precej odpeljala v zapor za kriminaliste, kder bode moral morda več časa studirati §§. 96 in 300 k. z. Nekateri ital. in turške ladje v luki obesile so zastavo na pol jarbola v znam. je žalosti; a veliko manjša je bila ta demonstracija, nego ona za Plevno.

V četrtek o poludne izlaziti je imel „moniteur“ naših židov in Italijancev; ker so bili rogovileži uže podučeni, da bode „L'Indipendente“, črno obrobljen, prinesel tudi uvodni članek ranjkemu Viktorju Emanuelu, v katerem članku bode tudi stalo nekaj zaradi spojenja Trsta z Italijo, čakalo jih je kakih 300 pred administracijo tega lista, a policija pride in konfiscira list še popred, nego se je začela razprodaja. Ob enem je policija preiskala tiskarno in stanovanje odgovornega urednika Piccoli, katerega je tudi precej vzela se seboj v zapor, ob enem pa je policija šla iskati na dom tudi pravega urednika, slovanskega izdajico Matkoviča, a ptiček je bil uže všel iz kletke; pobral jo je čez mejo na Italijansko. Kaj so storili na to? Konfiscirano število „L'Indipendente“ so natisnili s črnim robom v Benekah in od tam na stotine skrivaj importirali v Trst in sploh na Primorsko. Jaz sam sem videl ta list in čital uvodni članek, v katerem stoji razločno, da V. E. nij še popolnoma izvršil naloge, katero je bil tako dobro začel in da se torej tržaški in sploh primorski Italijani nadejajo, da bode novi kralj Humbert še ostale dele Italije spojil z materno zemljo. V tem stilu piše „L'Indipendente“, kateri resnično zasluži ime „Impertinente“ kajti drzni se ti judje v taki meri, kakor so malodušni, če jim pokažeš zobe. V petek zopet vsa druhal pred uredništvom „Indipendente“; a list je bil zopet konfiscir-

ran; še le v nedeljo je zopet izlazil en list, katerega so „židki“ in Italijanci po ulicah čitali, akopram nij bilo prav nič v njem. V nedeljo so hoteli nekateri pobaliti zopet v vseh gledališčih demonstrirati z vencí in šopki črno povezanimi, a policija jim je vzela vence, črne trakove odvezala, in potemjence zopet izročila demonstrantom, ki pa jih niso hoteli take podajati igralcem in igralkam.

Ker nijso mogli drugače, porabili so židje (!) k a t o l i š k o (!) cerkev za demonstracijo; neko italijansko društvo za podporo ubogih podanikov italijanskih, ki so slučajno brez kruha v Trstu, je osnovalo črno mašo pri sv. Antonu, h kateri je povabilo vse državne oblastnije, konzulate itd. Danes ob 11. uri bila je črna maša; cerkev vsa v črno oblečena, katedral visok, okinčan s svečami na stotine in grbi ital. kraljestva. Blizo 300 godcev in pevcev (mej temi vse prve moči iz opere) pelo in godlo je črno mašo na nalašč v zdoljnem delu velike cerkve pod korom napravljem odru; petje in godba bila sta resnično kaj posebnega, kaj tacega se ne sliši vsak dan. Maše se je vdeležil namestnik Pino in drugi visoki uradniki, konzuli in vse polno občinstva, večinoma nizkega stanu, delalci, rokodelci, postopači itd.; vse te je vlekla več radovednost, kakor smrt ital. kralja in jaz sam v družbi mnogih svojih znancev bil sem tudi pri maši, akopram čutim vse drugo, nego simpatije za Italijo. Stal sem zraven dveh Slovencev, ki sta pobožno molile iz slovenskih molitvenih bukvic; za mano je bilo en par gospa, ki ste se menili, kaj prav za prav nas briga ta Viktor Emanuel in en gospod je pristavil, da out gospodje, ki tako ljubijo Italijo, naj bi se rajše kje preselili, kamor jih žene srce. Ko stopim malo naprej, me popraša en gosposko oblečeno dekle v slabi italijanski, če je Vittorio Manuvale umrl v Trstu ali v vojski, če so ga pripeljali mrtvega v Trst in če je njegovo truplo tam v rakvi na katedralu; vprašala me je celó, če je bil V. E. tako majhen (rakev je bila prav mala videti, ker visoka). Spet tam sta se dva Italijanci ogledavala po cerkvi ter tožila, da je več „schiaivi in tedeschi“ v cerkvi, nego pa pravih Italijanov in ta dva sta imela prav; a tretji je dostavil, da je to policija za nalašč tako napravila, da bo demonstracija osmešena. Sploh so se slišale tako različne opazke, da bi Vam lahko napolnil ž njimi polno kolono. Po končani maši sem komaj in komaj po mnogih suncih zopet prišel na zrak; a pred cerkvijo zagledam nad par tisoč oseb, tudi večinoma radovednežev, ker je vse mislilo, Bog ve, kaj vse so bo zgodilo. Vsa ta množica, pomnožena po oni, ki je prišla iz cerkve pomikala se je proti velikemu trgu, jaz tudi vmes. Na Korsu bile so zaprte vse prodajalnice, razun dveh ali treh; a pri onih odprtih štacunah ustavila se je množica in tirjala, da se zaprejo. Policijski komisar (ki je blizo mene po slovensko kiel: prokleti judje; ko bi smel, bi vam uže pokazal s kakim porjateljem) zakriči glasno dvakrat: V imenu postave ste prošeni, da se razidete. Mnogo jih je odšlo na te besede, a nekteri bolj zagrizeni psički se nijso umaknili, na kar je komisar samo dejal roko na sabljo in židki so tekli, kakor da bi jim žgal pri petah. Ti ljudje so strašno malodušni; z mokro cunjjo zapodil bi jih kak naš močan gorjan. Zopet drugo krdelo rogoviležev ustavilo se je pred prodajalnico nekega starega Tržačana g. P.; a ta je bil bolj pogumen; stopil je pred vrata prodajalnice in se druhali smejal v zobe, ko je od njega terjale, da zapre. Italijanska prodajalnica Bocconi (gospodar je v Milanu pri centrali) tudi nij imela zaprto, in ko so ga hoteli s terorizmom primorati, da zapre, rekel je ravnatelj velikega etablissementa, da ima preveč stroškov in da njegovi ljudje morajo vsak dan živeti in torej tudi zaslužiti; sicer pa da smo v Avstriji in njemu kot ital. podaniku se ne spodobi na tujih tleh demonstracije uganjati. To je fantaline tako razkačilo, da so mu ubili eno veliko šipo, ki stane čez 100 gold., na kar je tudi on zaprl. Kak drzen terorizem je bil, dokazuje to, da so prišli nekateri pobalini celo nad ravnatelja c. k. gimnazije, da mora šole zapreti; a ravnatelj jih je poslal, od koder so prišli.

S korza in velikega trga valila se je noreča množica proti trgu sv. Katarine, kder je ital. konzulat. Tam je začela vpiti: „Evviva l'Italia unita“ itd. Vpitje bilo je le bolj plašno in zamolklo, pa sporedno. Na to je poslal konzul enega uradnika, kateri se je zahvalil ital. podanikom za to ovacijo, a to rogoviležem nij bilo prav in so zopet začeli kričati: „e noi Triestini?“ Zdaj je zopet policija napovedala svoj: „V imenu postave — mir!“ in ko še nij bilo miru, prišla je dva najhujša kričača ter ju peljala v zapor (oba sta pisarja na magistratu). Židki in Italijanci so sprevideli, „che nou si scherza“ in so jo zopet hitro rezali vsak po svojem potu. S tem je bila končana za včeraj vsa homatija, katere so se nekateri tako bali. A, kakor se puste slišati naši Italijanissimi, s tem še nij vse končano.

Še hujše reči se imajo goditi na dan kronanja novega kralja Humberta; pa menda bo ostalo samo pri žuganju, ker v Trstu so se uže vsi pametni ljudje, tudi pravi Italijani, naveličali teh neumnosti, katere pravim interesom Trsta močno škodujejo. Slišati je v obče od prvih trgovcev, da je ognjusno, kar ta brezdomovinska druhal uganja tukaj v mestu, kder pre-

bivajo razni narodi in kder bi morala vladati največa svoboda, ne pa terorizem nekaterih ničvrednih, neumnih ljudi, deloma plačenih, deloma zapeljanih po Hermetovcih in nekaterih doktorjih, ki radi ribe love v kalni vodi, kakor sem vam uže pisal in se na them smejo „mobu“, dobro vedoči, da so vse te demonstracije prazne, ker Trst ne bode nikdar in nikdar italijanski. Vlada ima sicer nekoliko prav, da vso to druhal nekam ignorira; a interese mirnih, mnogo davka plačujočih trgovcev, bi vendar morala ohraniti bolj odločno, varovati bi morala te mirne in delajoče ljudi pred terorizmom Hermeta in njegovih pomagačev. Ali morda vlada ne ve tega, da se nekateri židje hvajljo, da so te demonstracije ob enem odgovor na cesarjevo priznanje društvu Edinosti? Ali morda vlada želi, da Trst, ki je uže tako zeló na slabem glasu, zaradi par pojedežev in nekoliko pobalinov brez glave in srca, popolnoma propade?

Morda se bodo ta dejanja sama po sebi maščevala; Avstrija se nema bati teh abotnosti tržaških kričačev, ker tukaj živi zvesti slovenski rod, kateri akopram teptan, v času nevarnosti poplava Trst in ga očisti onih smeti, kajti stavim, da 200 okolčanov oboroženih samo s kolci zažene v morje vso to malosrčno in strahopeto, vsem pametnim gnjusno, se druhal. Le količkej enerzije, in ponavljale se ne bodo več te Trst in Avstrijo sramoteče neumnosti.

Govori se močao, da misli vlada razpustiti sedanje mestno starešinstvo, ker tam je srbenovo gnjusdo, katero je treba najprej razkopati, če hočemo, da bo Trst postal zopet mirno in srečno mesto, kakorpa je bilo nekda in da se to posreči, je naloga in dolžnost vlade ne samo nasproti mirnim delajočim Tržačanom, ampak tudi nasproti celaj Avstriji, kateri je Trst prva luka in prvo trgovsko mesto. Treba je dokazati z fakti, da tukaj nij Italijanska zemlja, da tukaj nij prostora za italijanske demonstracije!

Z Dunaja 14. januarja 1878. (Izv. dop.) Društvo slovensko društvo „Slovenija“ imelo je 12. t. m. občen zbor, ki je radi svoje zanimivosti vreden, da se objavi, da slovensko občinstvo izv. kaj da počenjajo slovenskega rodu sinovi daleč proč od svoje domovine. Z opisom tega večera naj se dalje doseže namen, kazati drugim raznovrstnim društvom na Slovenskem in zunaj Slovenske, kako naj si napravljajo zanimive večere, kako naj budé rojske svoje, kako naj širijo znanost mej občinstvo, in kako naj vneajo ljubav do lepih socialnih odnošajev zavzemajoč in vsmajajoč se ne le za milo svojo ožjo domovino tamveč tudi za jugoslavjanske ideje itd.

„Slovenija“ na Dunaji, ki letos slovi kot prvo in naj delavnejše društvo izmed društev slovanskih vseučilišnikov, sme ponosna biti z uspehi, ki jih je dosegla prošlo četrtletje s svojim delovanjem. Slovensko ime se je mej tukajšnje slavjansko in nemško občinstvo razširilo, kot nikdar poprej.

Kritike v tukajšnjih nemških časopisih o slavnostih na čast Kopitarju i Preširnu so lep dokaz, kako celó nemški duhovi sodijo prizadevanje tukajšnjih Slovencev proslaviti imena svojih učenjakov, prvih svojih pesnikov, nemški časniki na Dunaji hvajlji so spretnost v pevanji; in akoravno je policija vsikdar pazno svoje oko imela na „Sloveniji“ ter je pri obeh slavnostih hotela zapreke staviti ter je tudi programov točke in to celó v zadnjem trenutku prepovedala, lahko je iz tega razvidno, da se je to društvo imelo z najsilnejšimi zaprekami boriti in tudi v tej borbi pokazal je predsednik Slovenije, gospod Stajcar, in njega zeló zmožen in delaven odbor svojo izurjenost in spretnost v odstranjevanji vseh društvu nemilih in neugodnih sil in neprijateljev. Najnemilejši bili so seveda notranji neprijatelji društva, koji so pa na vse zadnje menda vendar sprevideli, da ne hodijo po pravem potu—ter so se z društvom spravili.

V zadnjem zboru, h kojemu je prišlo veliko število udov hrvaškega društva „Velebita“ s svojim predsednikom vred, zgodilo se je, da se je po dolgem in dolgem času zopet imenoval nov časten ud. Društvo je jednoglasno in z veliko navdušenostjo po dolgem govoru, ki ga je imel g. Fr. Stajcar, o zaslugah moža, ki je mnogo storil za razvoj slovenske literature, ki je najprvi beletrist mej slovanskimi pisatelji, ki zavzema prvo mesto mej buditelji slovanskega naroda, in od kojega se ima še slovenski narod nadejati, da bodo i drugi celó neslovanski narodi častno imenovali ime izvrstnega pisatelja slovenskega naroda in borilca za svobodo ama, za napredek lepih umetnosti — imenovalo za častnega svojega uda gospoda Josipa Jurčiča, urednika „Slovenskega Naroda“ in vrliga pisatelja slovenskega.

Jako zanimivo bilo je predavanje gospoda Radivoja Poznika, inženerja, o vegetarijanstvu, v kojem je izvrsten predavatelj kazal temeljito svojo izobraženost in spretnost v govoru. Predavanje je toliko zanimivo in temeljito, da bi zanimalo gotovo vse slovensko občinstvo, ako bi ga je g. Poznik hotel objaviti v kakovem slovenskem časopisu. Navdušeni živokliči sledeli so govorniku po dokončanju njegovega predavanja.

Po oficijalnem delu začela se je prosta zabava. Mej popevanjem slovenskih, hrvaških, srbskih, čeških

in drugih pesni, mej napitnicami vseh vrst, mej navdušenimi govori, ki so vneli za bratovsko ljubav do Jugoslovjanov in do vseh Slavjanov, končal je ta večer, po kojem je le jedina želja, da bi mu namreč sledilo še mnogo jeduščih.

"Slovenija" broji sedaj 96 udov, število, ki pač jasno kaže, kako vseobče je zanimanje za to slovensko društvo. "Darežljivost in požrtvovalnost posameznih udov ste pak najbolj razvidni iz tega, da je ob priliki Preširnovi slavnosti, ker je bila "Slovenija" blagajnica po Kopitarjevi svečanosti prazna, mnogo udov blagovoljno iz lastne volje darovalo društveni blagajnici po dva goldinarja, po 1 gl., itd. ter tako omogočilo, da se je mogel "Preširnov večer" napraviti, ki se je tako sijajno obnesel, kakor ga nij nihče pričakoval.

Toliko Vam poročam danes o vrlim našem slovenskem društvu na Dunaji. Konjiški.

Politični pregled.

V dunajski zbornici poslancev je začela dne 13. t. m. razprava o nagodbi z Ogerško in sicer z dotično trgovsko postavo.

Na interpelacijo poslanca Wörza in tovaršev od 13. decembra l. l. zastran brošure "Lasser genannt Auersperg", v kateri je ministerstvo obdolženo, da je pospeševalo zlorabo tako imenovanih "Gründungen" — je odgovoril minister, da je stvar v preiskavi pri državnem pravdništvu in da se bodo rezultati te preiskave izročili dunajski deželni sodniji. Take preiskave se kaj rade stezajo ad infinitum.

Kraljevi reskript na hrvaško adresu odlašajo zaproseno združenje Dalmacije, Vojne Krajine in mesta Reke z Hrvaško na ugodnejše čase. Koliko je ta odgovor raztužil ves narod, pravi "Naša Sloga", to se daje laglje čutiti, nego le izreči ali napisati.

Na Tirolskem razpušča vlada katoliško politična društva, če govore kaj ali sklepajo proti novim šolskim naredbam. 11. t. m. je bilo razpuščeno društvo v Bolcanu. Naši "Slogi" bi se menda tudi boljše ne godilo, ako bi se spuščala v take razprave — ali bi celó kaj zarpotala zoper ponemčevalne namere, koje obsegajo nekda novi, še ne priobčeni učni načrti.

Vesti o miru in premirju med Rusi in Turki se vsak dan spreminjajo; a kar časniki o tem poročajo, je večidel le prazno ugibanje. Ruski pogoji so do zdaj še čisto neznan in nam se vidi, da še ni prišel pravi trenutek, v katerem bi Rusija resno na to mislila mir skleniti. Za to pa zateza stvar in jo bo menda zatezala vsaj tako dolgo, da bo Adrijanopolj v nje oblasti. Tuški poslaniki so zdaj na potu v ruski glavni stan, ki je zdaj v Kazanliku. Jutri se nekda začno dogovori zaradi premirja.

Angleško straš zopet sé svojo floto ter hoče Ruse v Dardanelah prehiteti.

Iz Italije ne dohajajo druge vesti, nego o ranjem kralju, o občnem žalovanju po njegovi zgubi in o pogrebnih slovesnostih. V Rim je prišlo nad 30.000 žalovanjskih telegramov. Avstrijski nadvojvoda Rainer je opravil pred rakvijo svojo molitev. Nemški kraljevič je bil sijajno sprejet, obiskal je kralja in ministre. Zastopnik Francije, maršal Canrobert, je bil z vso vojaško častjo sprejet. Ruskega carja, je zastopal pri pogrebu baron Uexkuel. Tudi rumenski knez je poslal svojega zastopnika. Sploh so bili menda vsi evropski dvori, bodi po svojih princip, bodi po posebnih poslancih zastopani. Pogreb je bil včeraj v Rimu.

Razne vesti.

Demonstracije v Trstu so se imele ponoviti včeraj, to je na dan pogreba Viktorja Emanuela. A policija je še o pravem času vsem nerednostim v okolišju prišla. Piše se nam, da sta bila celó v kasarni pripravljena dva bataljona Khunovcev, koja bi bila z vso energijo nastopila — ako bi bilo treba. Tržaške demonstracije so napravile nekda na Dunaji zelo neuspešen vtis, kateri morda ne bo prav brez nasledkov.

Prof Levec izda v kratkem času v Narodni tiskarni v Ljubljani prav zanimivo razpravo o slovenskem šestomeru, o njegovej zgodovini in njegovem razvijanju od časa Marka Poklina do današnjega dne. Ime pisateljevo nam je porok, da

bode knjiga izverstno, ne le strogo znanstveno, temveč tudi pikantno pisana in da bode slovenske čitatelje jako zadovoljila.

V Komnu, napravijo domači "Slavčevi" udje 20 t. m. "Besedo" z govorom, deklamacijo, petjem in igro. Po igri bode v gostilni pri g. M. Š. ples. Vstopnina k "besedi" je za osebo 30 novcev, a za ples bode pa posebna vstopnina gospodom. Ker je občinska dvorana precej velika, zato mogo k "Besedi" mnogi poslušalci priti, k čemur uljudno vabi Odbor.

Cvet in sad, že pred desetimi leti začeti Iurčičev roman, izšel je te dni doveršen v "Narodni tiskarni" v Ljubljani. Deset let je veliko časa v življenju posameznega človeka. Med tem ga njegove vsakdanje skušnje lahko popolnoma preustvarijo in njegove nazore v življenju jako spremenijo. Po pravici smo se torej bali, da bode konec Iurčičevega romana ves drugačen, kakor njegov začetek, zlasti če smo še pomislili, da so drugačne razmere dandanes tudi Iurčičev slog spremenile. Ali po pravici povemo, da je bil naš strah prazen: Iurčiču se je posrečilo dejanje, ki se je zdelo še v devetnajstem poglavju jako zapleteno, v desetih naslednjih poglavjih prav naturno razmotati in svojemu romanu prav vreden konec narediti. Ohranil je tudi v zadnjem delu oni realizem, kateri je skoz in skoz z idealizmom prepleten. tako da se oba v harmonično celoto strinjata. — Cvet in sad je brez ugovora prvi slovenski roman in kedor pomisli, kako važnost imajo dandanes romani, ki so stopili na mesto eposa, ta bode z veseljem segnil po tej novi cvetlici slovenske poezije.

Pri tej priložnosti si dovoljujemo opozoriti slavno slovensko občinstvo, ki rado bere, tudi na poprejšnje zvezke "Slovenske knjižice," ki se v narodni tiskarni prav po ceni prodajajo.

Deželni šolski svet za Goriško je imel v sredo sejo v Gorici, pri kateri je predsedoval gosp. namestnik baron Pino. Razpravljale so se nekda prav važne zadeve. Če se nam posreči, da pozvemo kaj iz za kulis, priobčimo prihodajč.

Veliko žalovanje v Gorici vsled smrti ital. kralja, Viktorja Emanuela! O tem ve vsaj nek polu-oficijozen organ tukajšnjega mestnega zastopa mnogo poročati; da mi nismo nikjer ničesar zapazili, to mora biti le prav posebna naključja. Kakor si bodi trojica tukaj izhajajočih italijanskih listov je oklenila poročila o smrti Viktor Emanuelovi sé znamenji žalosti; celó organ katol. društva "L'Eco del Litorale" ni v tem zaostal za liberalnima tovaršema, iz česar lahko sklepamo, da se narodna žalost razteza na vse kroge. Naj huje je pa žaloval naš italijanski bratec "L'Isanzo," kateri je zagnil celo prvo stran s črno obrobjenim nekrologom, pa kakšnim! Take bombastične zmesi, čudne v pisavi in še čudnejše v logiki že nismo davno brali in Bog me! da bi je v drugič tudi ne mogli več prebaviti. Gospod državni pravdnik se je izkazal zares pravega patrijota zaplenivši dotično številko, da vsaj zvonaj mesta in zvonaj dežele, posebno pa v blaženi Italiji ne beró bedarij, koje so naši Italijančiči v svojej neizmerni žalosti najbrže zajeli na dnu kozarca.

Še v neki stvari se je našim Lahonom posrečilo posnemati demonstrante nekda najzvestejšega Trsta. Kakor so namreč v Trstu v vseh glediščih "strikali," tako so tudi v Gorici odložili za 16. t. m. napovedane predstave slovečega tragikarja Ernesta Rossi-ja na naslednji teden. Pustimo jim tudi to veselje, da smejo svetu pokazati svojo bridko žalost po neizmerni zgubi stvarnika "Italie unite ma non compiute"; vsaj tako, "compiuta," kakor jo žele gospodje demonstranti, vendar ne bode nikdar, dokler se bode Avstrija opirala na svoje zveste Slovane.

Vulkan v Gorici. Kedo je uže kaj tacega slišal? Saj o tem ne govori niti obširna baron Czörnig-ova knjiga, da si zadosta na drobno popisuje avstrijsko Nizzo. In vendar je tako. V Gorici imamo vulkan, umeten vulkan in to je prijazen holmec, na katerem je naš grad. V obzidju grada hranijo namreč ves smodnik, koji se rabi v Gorici bodi za vojaške, bodi za privatne potrebe. Tu je cela zaloga v nalašč za to sezidani, trdni in obstraženi hišici, katera nam pa pri vsem tem ne daja nobenega poroštva, da smo popolnoma varni pred vsako nesrečo, ki bi se lahko po neprevidnosti ali po elementarni neizgodi pripetila. Strelodiv je sicer dober varuh, — pa bliski in strele so ga vendar uže mnogokrat prevarili. In kaj, ko bi se vulkan vnel, ter vsul svoj pogubljiv žareč dež na prijazno Gorico? Koga ne pretresa groza, ko le na to misli? — Povsod so zaloge smodnika daleč zvonaj mesta, le v Gorici je nad mestom, da ne rečemo v mestu.

Listnica uredništva: Č. g. Ker. vik. v Lok. Mislili smo si, da znate razločiti med uredništvom, opravništvom in odpravništvom. Če odpravništvo naredi kak pogrešek, ne gre zato dožito uredn. in opravništvo. Oprostite. Smo popravili — Listnica odpravništva. Bl. g. A. Š. gl. v T. od poslanih 5 gl. smo Vam za leto 1878 zapisali 50 sld. drugo je bilo za leto 1877. — G. J. Ml. c. k. dav. v T. prejeli 2 gl. 30 za pol. 1878, drugoga dolga ni.

Koristno naznanilo

prečast. duhovščini.

Tovarna za izdelovanje voščenih sveč, lastnina Alojzija Bader-ja v Gorici, ki je bila odlikovana sé sreberno svetinjo in častnim diplomom pri svetovni razstavi v Parizu leta 1855, na Dunaji leta 1873, ravno tako pri razstavah v Gorici, Monakovem in Trstu leta 1871, priporoča svoje sveče iz čistega voska od čebel, ki se ne kidajo in ne onesnažijo altarja. Gorijo, mirno, se ne kidajo in se počasi pavžijejo.

Priporočujem toraj prečastiti duhovščini, naj se ne daja motiti po drugih prodajalcih, ki prodajajo sveče, namešane z drugimi tvarinami, kakoršne sveče so po cerkvenih postavah prepovedane.

Cena jim je 2 gl. 68 kr. kilo najboljše prve vrste, 2 " 33 " " druge vrste.

Plačuje se ob koncu leta, ali pa s 5 kr. odbitka pri kilo, ako se precej plača.

Alojzij Bader,
lastnik.

Andrej Perko

c. kr. okrajni živinozdravnik za politiške okraje Goriški, Tolminski in Gradiški stanuje v Gorici, v šolskih ulicah nasproti cerkve Sv. Ignacija v Penaučičevi hiši.

Naznanilo.

V čitalnični restavraciji je na prodaj en biljard z vso pripravo, to je 5 krogelj iz slo-nove kosti, vsaka teži 26 dekagramov, 11 palic, en lep stol za palice, ena tabla za zaznamovanje iger in pokrov iz desk, da je kakor miza, kadar je pokrit. Kupna cena je 120 gl.

Kdor ga želi kupiti, naj se osebno ali pis-meno oglasi pri podpisnem—

Valentinu Tavčar-ju
v Sežani.

Oznanilo.

Podpisana imasta zalogo voščenih sveč iz tovarne za sveče g. Alojzija Bader-ja v Gorici. Sveče iz te tovarne so bile odlikovane sé sreberno svetinjo in častnim diplomom na svetovni razstavi v Parizu leta 1855 in na Dunaji leta 1873, ravno tako pri razstavah v Gorici, Monakovem in v Trstu leta 1871.

Te sveče imajo prednost, da so iz čistega voska od čebel, pa proste vsake druge tvarine, so zboljšane, da se več ne kidajo in ne onesnažijo altarja, kakor poprej.

Cena tem svečam je 2 gl. 68 sld. kilo najboljše prve verste, 2 " 33 " " druge verste.

Plačuje se ob koncu leta.

Prečastita duhovščina se opozoruje, naj se ne daja premotiti od drugih prodajalcev, ki prodajajo sveče, namešane z drugimi, po cerkvenih postavah prepovedanimi tvarinami.

V Kanali ima zalogo

ŠTEFAN KRALJ, bandar.

V Bocu pa JANEZ SORTSCH.